

"Harmonika" (táskák, tárolók)

Spitzmüller Szandra Tímea

Nyíregyházi Főiskola, Vizuális Kultúra Intézet

Tanári mesterszak – vizuális- és környezetkultúra - földrajz, I. évfolyam

Aranyosi Zsuzsánna, textilművész, főiskolai docens

Minden ember életében meghatározott szerepet tölt be a népművészet, amely önmagunk kifejezését jelenti egy adott időpillanatban. Azáltal, hogy valamilyen tárgyat használunk, vagy akár alkotunk, a sajátunkká válik. Az egyes kultúrák éppen ezért is alakítottak ki egy, a saját életvitelüknek megfelelő művészetet, amelyben önmaguk lehetnek.

A magyarság kultúrájából hozzám elsősorban a technikai megformálás áll a legközelebb. Mindig is nagy érdeklődéssel tekintettem a népművészeti technikák iránt. Azonban ami elindította alkotófolyamatomat az a pliszírozás, amely számomra rendkívül különleges és magával ragadó. Ez a technika az ókorból eredeztethető és még a mai napig megjelenik a divatban, de nem csak a népviseletben, hanem a hétköznapi divatban is egyaránt.

A pliszírozás a pliszé szóhasználatból indult ki, amely francia eredetű. Jelentése többféle megfogalmazásban is létezik. Alapvetően egy anyagfelületen függőlegesen vagy vízszintes irányban levasalt hajtásokat jelent. Többféle változata létezik, amelyeket a kiindulási irányuk alapján neveztek el. Megkülönböztettünk álló, fekvő és sugár pliszéket.

Az elkészítésük a kor fejlődésével már könnyedebbé vált. A technika kezdeti fázisában még kézzel vasalták egyenként bele az anyagba, ma viszont már lehetőség van a gépi úton való megvalósításra, amely sokkal gyorsabban és nagyobb mennyiségben hoz eredményt.

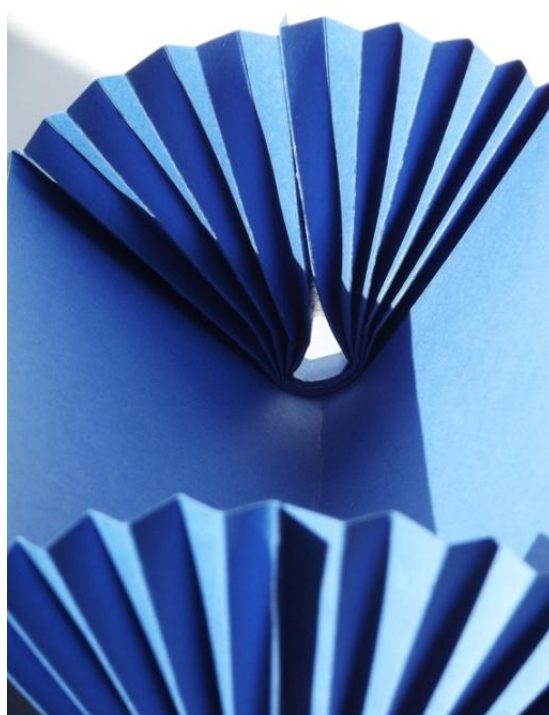
Hajdanán a nők ország szerte saját kezükkel készítették a szebbnél szebb darabokat, amelyeket még ma is fellelhetünk az egyes tájegységek viseletében. Anyagban és méretben eltérést mutatnak ugyan, de mégis bármely területről van szó is, a színpompás megvalósításuk mindenütt azonos.

A munkamenetem ennek a technikának a megismerését követően a saját magam által készített pliszék megalkotásával indult. Ebben nagy hatást gyakorolt rám az idősebb generációk házilag előállított pliszírozott szoknyái.

A kiindulási fázis a pliszék különböző méretre szabásával kezdődött. A legapróbb pliszéket fél cm-es formára szabtam ki, amely a kísérletezésem során a kézi megvalósításban az alsó határnak bizonyult. Felső határt nem szabtam. A pliszék különböző méreténél arra lettem figyelmes, hogy az apró pliszék sűrűbb, míg a nagyobb pliszék tágasabb forma kialakítását teszi lehetővé. Ennek felhasználásával különböző formavariációkat készítettem, amely előrébb vitt a tervezési folyamatomban.

Az alapformát egy négyszög alakú formából indítottam el, amelyet a továbbiakban szintén variáltam. Lehetőségként mutatkozott meg a négyszög végeinek lekerekítése, vagy akár a forma megbontása néhány rész eltávolításával. Ezen alapformák újabb kapukat nyitottak meg a számomra.

A pliszék kialakítása után a létrejött forma további alakítása következett. Úgy gondoltam, hogy akár a kettéhajtásával talán valami úgy alakzat jöhet létre. A megfigyeléseim azt mutatták, hogy ha a pliszéket összefogva kettéhajtom, majd középen rögzítem abban az esetben egy redőzött félkört kapok. Az elemek összeillesztéséhez a fűzés adta lehetőségeket és az arra alkalmas anyagokat használtam fel. Ezt a módszert a továbbiakban felhasználva kialakítottam a tényleges alapformát, amely a munkáim alapját is jelenti. Három elemből épül fel; két darabhajtásokkal övezet felszín és az általuk két oldalon közrefogott síkfelület. Ezt az alapformát azonban igyekeztem továbbfejleszteni úgy is, hogy a pliszé hajtásokat nyújtó területet nem a megszokott téglalap, hanem lekerekített illetve bemetszett formájúra szabtam ki.



A meghajtáskor arra lettem figyelmes, hogy ez az alakzat akár valamilyen tárgy megvalósítását is eredményezheti. A rendelkezésre álló formából különböző anyagokat felhasználva próbáltam megvalósítani őket. Ennek a folyamatnak egyik gondolata a textilből a másik a papír alapanyagból való megvalósítás. A papír rendkívül sokszínű palettát mutat a

mai világban és lehetőséget biztosít arra is, hogy újrahasznosítsuk. A munkáimat ezért úgy hoztam létre, hogy a hétköznapi színes papírfajták mellett újrahasznosított papírból is elkészítettem őket. Napjainkban nagyon fontos a környezettudatosság, amelyet én is igyekeztem szem előtt tartani. A papírból való kialakítás előnyét abban találtam meg, hogy a vastagságából adódóan gyengébb és merevebb formát egyaránt ki lehet belőle alakítani. Ezeken túl még lehetőséget biztosít arra is, hogy akár különböző mintázattal ellássuk és egyedibbé tegyük a számunkra. Ez adta az alapötletet ahhoz, hogy olyan tárgyat készítsék, amely otthoni, egyéni vagy akár irodai használatra is egyaránt alkalmas. A létrehozott alapformából végül táskákat és tárolókat alakítottam ki. Mindkét tárgy egyaránt tárolási funkciót lát el amellet hogy praktikusak és dekoratívak. A tárolók alkalmasak bármilyen apróságok vagy akár ruhaneműk tárolására is. A létrehozott tárgyak esetében azonban további ötletezgetések során arra jutottam, hogy elképzelésem szerint akár egy cég arculati elemeként is megjelenhetnek. Formai kialakításuk és megjelenésük figyelemfelkeltő hatást ér el. A cég ezeken a tárgyakon megjelentetheti akár a logóját vagy bármilyen olyan mintázatot, motívumot, amely őt jellemzi. Lehetőség nyílik arra is, hogy a cégen belül akár az irodai berendezések részét is képezik, mint funkcionális eszköz.



Elképzelésem szerint az emberek jobban szeretik azokat a dolgokat, amelyeket saját maguk készítenek. Ebből kiindulva arra az elgondolásra jutottam, hogy ezek a tárolók és táskák

megjelenhetnének úgy is, mint a helyszínen bárki számára összerakható reklámanyagok, amelyek alkalmasak a későbbi használatra is.

Véleményem szerint az általam megtervezett tárolók és táskák képviselik a környezettudatosságot, a funkciót és az esztétikus kinézetet.

Összességében úgy gondolom, hogy a munkáim lehetőséget biztosítanak arra, hogy a korábban használatos és jól bevált művészeti technikákat továbbvigyük a jövő nemzedék számára.